

izročil je Stvarniku svojemu čisto, belo svojo dušo. Obličje njegovo se je spremenilo in bilo je belo kakor sneg.

Ko so drugi dan zjutraj 7. svečana ob 7. uri premilo zapeli vsi veliki zvonovi ljubljanskih in potem vseh škofijskih cerkvá, zagrnila se je Kranjska in ž njo tudi Slovenija v črno obleko. Slehernemu krvavelo je žalosti srce in rosno bilo mu je oko, in pretužno pel je s pesnikom:

„Na obnebi kranjskem zvezda vgasne,
In med lepših solnc sverove jasne
Gre v višave nam nevidnih trum.
Za njo sestic se svitlih čeda skrije,
Temna noč nad Krajino se razvije,
Ter umolkne ves veseli šum.
Le zvonovi glasno zadonijo,
Žarno zvezdo spremijo v zatôn;
Žalost po Sloveniji zbudijo,
Vse presune tužni don!

Glasi žalostni pojó premilo
Zdaj Slovencem britko naznanilo,
Da umrl je vikši njih pastir! —
Duh Njegov se tje je v kraje ločil,
Kjer mu večno jasni dan napočil
Kjer sladkosti je neskončne vir. —
Nas pa težka zguba je zadela,
Kar je bíti nehala srcé,
Ki ga vroča je ljubezen grela
Za podložne mu ovcé!“

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske stvari.

Upor v spodnji Dalmaciji (to je, v Krivošiji), Hercegovini in Bosni.

Spisuje J. V.

I.

(Dalje.)

Odslej ni minul dan, da se ne bi slišalo o bojih z uporniki, zdaj v Hercegovini, zdaj v Bosni. Klatili so se po gorah v četah po 100 do 700, 800 skup. Naši vojaki iskali so jih po skalah in pečinah, a pokazali so se celó neradi, kedar je bilo naših več, ali pa če je bil svet za naše dovolj ugoden. V naslednjih 14 dneh zajeli so naši Osman Begove četo na maršu iz Trebinj v Bilek, ter jo primorali k boju. Bilo jih je kacic 500. Posrečilo se je našim priti jim tako blizo, da so nehali streljati ter jih prijeli z bajonetom. Bajoneta in puškinega bata pa se ustaši neizrečeno bojé; vojskovati se upajo le za skalami skriti, in res, komaj so v gledali prve bajonete, vcedili so jo, kakor bi smodil za njimi. Še le na mostu čez Trebinjsko so se ustavili, toda ne, ker so dobili nov pogum, ampak ker most ni mogel vseh bežečih požirati; na mostu zgnatli so se skup v debelo gručo, kjer so jih naše krogle metale k tlam, kakor ženice žito. Kar jih niso postrelili ali kar jih ni v vodi konec storilo, razkropili so se na vse kraje, a še od teh so jih naši mnogo vjeli.

Ta zmaga je bila sicer velike vrednosti, našim odprla se je pot od morja, iz Dalmacije mimo Trebinj in Bileka v Korito in dalje v srce Hercegovine, a ta zmaga se je tudi drago plačala, ker izgubili smo enega častnika, dva vojaka bila sta težko ranjena in še družih šest prineslo je iz boja večih ali manjših ran.

S tem pa se Krivošije, kjer se je vsaj na videz kahal upor, še niso puške pomirile.

Da, Krivošije! Naši generali bi bili ta kraj radi najpreje zgrabili, ker kazalo je na vsak način, Krivošijance najpreje k miru pripraviti ter jim malo prevroče glave ohladiti. Kazalo je to iz več vzrokov, ker tu v Krivošijah se je upor prikazal prvokrat na dan, morebiti je tu središče upora, dalje so Krivošijanci uže stari podložniki avstrijski, ter niso prišli še le pred tremi leti pod našo krono, kakor Hercegovinci ali Bošnjaci, ampak so pod krepkimi perutami našega avstrijskega orla ostareli. Še najbolj pa je jezilo naše generale, da so bili tako blizo upornikom, pa jim le nikakor niso mogli do živega. Krivošije, ta mali košček dalmatinske dežele, leži prav ob morji, ravno to je našim generalom najbolj na pot hodilo. Trebinje, Bilek, Korito, Most in druge kraje, ki ležé daleč od morja notri v deželi hercegovinski, so pač zmogli in upornike odpodili, Krivošije pa so morali do priličnega časa v stran puščati.

Tam, kjer ležé Krivošije, zajedlo se je adrijansko morje daleč noter v dalmatinsko deželo. To zajedo imenujejo kotorsko boko, ter je za vojaške in trgovske ladije zeló imenitna. Naj razsaja po adrijanskem morji še tako grozen vihar, ladije, ki so srečno v to zajedo še o pravem času ušlé, varne so popolnoma ter obvarovane vsake nesreče. Ko so naš presvitli cesar veliko veljavo te morske zajede izpoznali, napravili so tû stacijo za vojaške ladije, ter prepovedali, da se pripelje kaka tuja vojskina ladija va-njo, na priliko, angleška ali ruska. Ob tej zajedi leži mesto Kotor; ko je Bog stvaril svet, pustil je neki nalašč malo prostora za majhno primorsko mesto, ker sicer je ta zajeda od vseh strani z velikanskimi skalnatimi stenami popolnoma zaprta, ki štrlé naravnost iz morja kviško proti nebu. Silno so visoke, tako da prileze Kotorčanom solnce še le sredi dopoludneva čez te strme goré, in popoldne se jim tudi uže skrije, ko sicer ljudem po sveti še nekoliko ur dalj sije. Na temenu teh, kotorsko zajedo obdajajočih gorá je okraj, o katerem se sedaj govori: Krivošije. Kako tu sem gor priti? Najlože tako, če bi znal človek po navpik stoječih in sila visocih sivih stenah kviško plezati, kakor kuščar po zidu. Krivošijanci so se našim vojakom smejali, ko so ti jeli poskušati, če ne bi se morebiti vendar le dalo priplezati gor na krivošijanske planine.

„Hajdite gor, kozé avstrijske!“ — zasmehovali so jih z višin doli. Potov ali cesta na to visoko téme ni, le v skale vsekane stezé zvijajo se po stenah, kakor kače, vedno više plezajoč. Pokončno hoditi je največkrat nemogoče, stezé silijo tako zeló navpik, da se je treba človeku dostikrat na vse štiri spustiti, ter si tako dalje pomagati. Krivošijanci gori na planinah zdeli so si varnim, kakor v najtrdnjšem gradu, in res, skoraj ni bilo drugače. (Dalje prih.)

Slovensko slovstvo.

Nove napeve za mesec majnik priporočamo: „Venec Mariji Kraljici brez madeža spočeti, zavetnici treh redov sv. Frančiška, v spomin 700letnice njegovega rojstva“. Zložil in sestavil P. Angelik Hribar O. S. F. Z dovoljenjem vis. čast. knezoškofijstva in redovnega prednika. I. snopič. V tej zbirki je 24 raznih Marijinih pesem, med drugimi je tudi slavna sv. Kazimira „Šerčna hvala vedno gnala“ (Omni die).

Cena 75 kr. pri Blazniku, po pošti 5 kr. več.